herpy

GEKKOER

Persian spider gecko

Agamura persica

En spinkel, langbenet gekko fra Irans stenede halvørkener, uden hæfteskiver på tæerne og med mørke tværbånd over ryg og hale. Den er nataktiv, lever af insekter og regnes som hårdfør i et tørt klippeterrarie, men den er sjælden i terrarier, og erfaringerne med avl er få.

Familie: Gekkonidae Tidligere navn: *Gymnodactylus persicus* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**7-14 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**5-10 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Klippeboende og jordboende**
Biotop	**Halvørken og klippeterræn**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 60 × 40 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-27 °C**
Hotspot	**37-43 °C**
Temperatur, nat	**18-22 °C**
Luftfugtighed	**20-40 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Valgfri**
Vinterhvile	**16-22 °C** 6-8 uger
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**18-24 mdr.**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Inkubation	**65-70 dage** ved 28-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er hverken opført i CITES eller i bilagene til EU's forordning om handel med vilde dyr, så der kræves ingen CITES-papirer ved køb og salg. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav til pasning.

Om arten

Agamura persica er en lille, slank gekko med lange, tynde ben og en tynd hale, som giver den et let edderkoppeagtigt udseende. Tæerne er smalle, kløede og knækket i en vinkel, og de har ingen hæfteskiver, så arten klatrer ikke på glas, men løber hurtigt og højbenet over sten. Over øjet sidder en fast, ubevægelig øjenskygge, som formentlig beskytter mod solen.

Grundfarven er lysegrå med gule toner og en finprikket grå bug. Over ryggen ligger omkring fem mørke tværbånd, der er næsten lige så brede som mellemrummene, og halen har ni til ti smalle bånd. Udseendet varierer lidt fra sted til sted. Ældre litteratur delte arten i en østlig og en vestlig underart med forskelligt antal rygbånd. Siden 2017 regnes den østlige form som den selvstændige art *Agamura cruralis*, og i 2018 blev endnu en art, *A. kermanensis*, beskrevet fra det sydlige Iran. Ældre beskrivelser og fotos blander derfor ofte flere arter.

Hunnerne måler 42-77 mm fra snude til kloak og halen 34-59 mm ekstra, mens hannerne er lidt mindre med 35-65 mm i kropslængde. Samlet bliver dyret derfor 7-14 cm. Hannen kendes på en tydelig hemipenisbule ved halens rod, som ses bedst fra siden, og på to til fire porer foran kloakken. Hunnen mangler begge dele. Hos hanner opdrættet i fangenskab kan porerne

være færre eller helt mangle.

Artsnavnet *persica* viser til Persien, det gamle navn for Iran. Arten blev beskrevet i 1856 af Duméril, dengang som *Gymnodactylus persicus*. Den er ikke almindelig i terrarier, og der findes kun lidt pålidelig viden om den i fangenskab.

Udbredelse og levested

Agamura persica lever i Iran, hvor den findes i de tørre, stenede egne af det iranske plateau i den vestlige og centrale del af landet.

Tidligere blev også Afghanistan og Pakistan regnet med. Siden den østlige form blev udskilt som *Agamura cruralis* i 2017, regnes *A. persica* i dag som kun forekommende i Iran. *A. cruralis* lever i det østlige Iran, det vestlige Pakistan og Afghanistan, og fund fra de egne på kortet hører derfor formentlig til den nærtbeslægtede art. Hvor grænsen mellem de to arter går, er ikke fuldstændig afklaret.

> **Oprindelig udbredelse:** Iran.

LEVESTED

Gekkoen lever i halvørken på stenet og klippefyldt terræn: skråninger, klippeterrasser, grusede flodaflejringer og golde sletter med spredt buskvegetation. Den holder sig til sten og sprækker og er på jagt efter insekter om natten.

Klimaet er hårdt med meget varme sommerdage og kolde vinternætter. Arten er primært nataktiv, men kan ses om morgenen, hvor den sidder stille på sten og tager varme til sig ved en lufttemperatur på omkring 17 °C. Den er aktiv ved overfladetemperaturer helt op til 44 °C. Luften er tør. Parringen foregår fra marts til maj, æggene lægges i juni, og de første unger ses i september.

Pasning

TERRARIET

Arten er jordlevende og klatrer på sten, så bundarealet er vigtigere end højden. Et voksent dyr skal have et terrarie med en bund på mindst 60 × 60 cm. En højde på omkring 40 cm giver plads til stenopbygninger, men højden er et skøn. Et glasterrarie med net i låget giver den ventilation, som tørre forhold kræver. Hold kun ét dyr eller et par, for hanner kan ikke holdes sammen.

Indret terrariet som klippeterræn: stablet skifer, flade sten og rødder, der danner gange og skjul, så dyret kan vælge sit eget sted. Byg stenene stabilt, så de ikke kan skride og klemme dyret. Et par tætte skjul til hvile om dagen er vigtige, og et skjul med lidt fugtigt substrat hjælper under hudskiftet.

Til almindelig pasning er skifer eller anden ikke-slugbar bund bedst, fordi den mindsker risikoen for tarmslyng. Til avl kan fint kvartssand give hunnen mulighed for at grave sit æglæggested. Ungdyr holdes i en lille boks med køkkenrulle som bund, så de let finder foderet.

TEMPERATUR

Giv terrariet en tydelig temperaturgradient. Den kølige side holdes på 22-27 °C, og på en flad sten under en varmelampe laves et varmt sted på 37-43 °C, hvor gekkoen kan varme sig. Om natten må temperaturen falde, som den gør i naturen. Den præcise nattemperatur er ikke dokumenteret; 18-22 °C er et skøn.

Arten tåler store udsving og er i naturen aktiv ved høje overfladetemperaturer, men det er ikke en grund til at holde terrariet varmt hele døgnet. Mål med digitale termometre både ved det varme sted og på den kolde side, og sluk varmen om natten. Sidder dyret konstant i det koldeste skjul eller helt væk fra varmen, er indstillingen forkert.

Til avl bruges en kølig vinterperiode (se avl). Den giver samtidig et naturligt årsskifte i dyrets rytme.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal være lav til moderat. Et præcist tal er ikke dokumenteret for arten, men 20-40 % svarer til den tørre halvørken, den kommer fra, og høj fugtighed giver let problemer. Et hygrometer viser, om niveauet holder.

Giv en lav skål med frisk vand, som skiftes jævnligt. Skålen skal være lav, især hvis der er unger i terrariet, fordi de kan drukne i dybt vand. Spray terrariet let en gang om ugen, så dyret også kan drikke dråber og få lidt fugt til hudskiftet. Lad bunden tørre helt op imellem.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er nataktiv, men et regelmæssigt dagslys med et almindeligt lysrør eller en LED-lampe giver en tydelig døgnrytme og gør det muligt at se dyrene. Hav lyset tændt omkring 12 timer om sommeren, og skær ned til 8-10 timer i den kølige vinterperiode.

UVB er ikke dokumenteret som nødvendig, men arten er i naturen eksponeret for kraftigt sollys og kan sidde fremme om morgenen. Et svagt UVB-lys over en del af terrariet er derfor et fornuftigt valg, så længe der er rigelige skygger at trække sig tilbage til. Sørg for, at kalk og D3-vitamin i foderet dækker behovet.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Arten er insektæder. Grundfoderet er fårekyllinger og melorme, og voksmøllarver gives kun som lejlighedsvis godbid, fordi de er fede. Voksne dyr fodres cirka tre gange om ugen i mængder, der passer til dyrets størrelse, mens ungdyr i hurtig vækst fodres dagligt med små insekter som nyklækkede fårekyllinger.

Forfodr insekterne med frugt, grøntsager eller færdigfoder, og pudr dem med kalk. En gang om ugen bruges et vitaminpulver for at forebygge knoglesygdom. Hunner, der er i avl eller skal til at lægge æg, har et større kalkbehov, og en lille skål med ren kalk i terrariet lader dem tage, hvad de har brug for. Mangler hunnen kalk, kan hun begynde at spise bunden.

Insekterne skal være mindre end afstanden mellem dyrets øjne. Fjern døde eller ikke spiste insekter dagen efter.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Agamura persica er hurtig, lidt sky og bedst som et dyr, man betragter. Den kan hoppe og klatre på sten og er svær at fange, hvis den slipper ud, så åbn terrariet roligt. Begræns håndtering til det nødvendige, og tag aldrig fat i halen, som den kan smide, hvis den bliver bange.

Hannerne er indbyrdes uforenelige og skal holdes hver for sig. Ét par kan holdes sammen, hvis der er plads og flere skjul, men det er en god idé at have et ekstra terrarie klar, hvis hunnen bliver jaget. Om flere hunner kan holdes sammen, er ikke dokumenteret. Dyrene er nataktive og skjuler sig om dagen, så de ses oftest i skumringen.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannen kendes på en tydelig bule ved halens rod, som ses bedst fra siden, og på to til fire porer foran kloakken. Hunnen har ingen af delene. Hos unger ses forskellen ikke i starten. Hos hanner begynder bulen at vise sig omkring 8.-12. leveuge, når ungen er 7-8 cm lang, men den kan også først komme efter fire til seks måneder.

Arten når avlsstørrelse efter 18-24 måneder. Vent, til hunnen er fuldt udvokset og i god foderstand, fordi æglægningen tærer på hende.

PARRING

Avlen kan sættes i gang ved at efterligne vinteren. Gør dagslængden gradvist kortere, ned til 8-10 timer, og sænk dagtemperaturen til 20-22 °C og nattemperaturen til 16-18 °C i 6-8 uger. Derefter bringes forholdene langsomt tilbage til normalt.

Når dyrene er tilbage på normal temperatur, kan hannen og hunnen sættes sammen. Hannen begynder normalt hurtigt at parre sig. Hold øje med dem, og skil dem ad, hvis hunnen bliver jaget eller bidt. I naturen foregår parringen fra marts til maj. Erfaringerne med avl i fangenskab er få, og det er ikke dokumenteret, hvor mange gange en hun kan parres uden at tage skade.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger et kuld på normalt to æg et par uger efter parringen. Det er ikke dokumenteret, hvor mange kuld hun lægger pr. sæson i fangenskab, så følg hendes tilstand og stop avlen, hvis hun taber sig. I naturen lægges æggene omkring juni.

Giv hunnen en æglæggekasse eller et hjørne med fint, let fugtigt sand eller et sandblandet substrat, hvor hun kan grave. Hun graver æggene ned efter lægningen. Hav rigeligt med kalk og insekter til rådighed i hele perioden. Kalkmangel kan give vanskelig lægning og tab af æg.

INKUBATION

Æggene flyttes forsigtigt til en inkubationsbeholder og lægges halvt nedgravet i fint sand eller vermiculite. Vend dem ikke, og marker oversiden. Hold temperaturen på 28-30 °C. Under de forhold klækker æggene efter omkring 65-70 dage.

I naturen går der omkring tre måneder fra æglægning i juni til klækning i september. Den bedste fugtighed under udrugningen er ikke dokumenteret; et let fugtigt, ikke vådt substrat er et forsigtigt valg. Æg, der falder sammen, bliver gule eller mugner, er som regel ubefrugtede, men lad dem ligge, til du er sikker.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne holdes i små bokse uden bundlag eller med køkkenrulle, så de let finder foderet og ikke sluger bundmateriale. Giv dem skjul og en meget lav vandskål, fordi de kan drukne i dybt vand.

Ungerne fodres dagligt med små melorme eller nyklækkede fårekyllinger, der er pudret med kalk ved hver fodring. Giv hver unge sin egen boks, når kønnene begynder at vise sig, så hanner ikke kommer i slagsmål. Vej og mål dem jævnligt. Voksne hunner må ikke avles for hårdt: æglægning tærer på kroppen, og overavl kan give fejlernæring og i værste fald dødsfald.

Sundhed og typiske fejl

Agamura persica regnes som hårdfør, når den får en tør, varm indretning. De typiske fejl er:

- For høj fugtighed og dårlig ventilation, som giver hudproblemer og luftvejsinfektioner.
- Kalk- og D3-mangel, især hos unge og hunner i avl. Det viser sig som bløde knogler, rystelser og dårlig æglægning. Pudr insekterne med kalk.
- Slugt bund som sand eller træflis, der kan give tarmslyng. Brug skifer eller anden ikke-slugbar bund, hvis du ikke avler.
- Hudrester, der sidder fast på tæer og halespids. Giv et let fugtigt skjul, og løsn forsigtigt resterne med lunkent vand.
- Slagsmål mellem hanner, som giver bid og tabte haler.
- Drukneulykker hos unger i for dybe vandskåle.

Der er kun få dokumenterede erfaringer med sygdomme hos arten. Et sundt dyr har klare øjne, en fyldig hale og et fast greb. Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis gekkoen taber sig, ikke spiser i flere uger eller ser slap ud.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.